

Рік-І-

ТИЖНЕВИК
ТАБОР -16-12-1945- РІМНІ

Ч-11-

ВІСНИК ВОЛЯ

К.Ф.

—"Уже більше літ двісті,
Як козак у неволі.
Понад Дніпро ходить, виглядає долі,
Гей, вижди, доле, із води,
Визволь мене, серденько, із біди.—"

В цих кількох стрічках пісні заключається історія українського народу останніх більш ніж двох століть, бо козак — це уособлення українського народу, українського воюка, борця за волю України. Коли пригадаємо бій під Полтавою 1709 р., як одну з проб боротьби українського народу за свою повну незалежність, то маємо дату, коли поховано волю України на довгі часи. Від того часу поневолення України поступало скорим темпом. 1764 р. скасовано Гетьманщину взагалі, 1775 р. зруйновано Запорізьку Січ, а вже 1782 р. запроваджено на Україні кріпацтво. Упадок народу іде дуже скоро. Багато членів керівної верстви переходить на московську державну службу, розбудовують політичне, господарське і культурне життя Росії. На Україні помалу завмирає пам'ять про самостійне державницьке життя. Здавалося, немов український народ цілком умер і перестав існувати, бо в західно-українських землях, де козацька воля, мов тураган пройшла за часів маршу Хмельницького під Львів, знову запанувала довголітня неволя. Такий стан давав право московському міністрові твердити: —"Не було, нет і не будет нікакого українського язика і українського народа."

Та, на щастя, так воно не сталося. Українська нація зі своїх найнижчих шарів дає велетнів духа, що будять народ з довгого сну до нового життя, нової боротьби. Цими велетнями і є наші найбільші письменники — Т. Шевченко, П. Куліш, М. Костомарів, М. Шашкевич, І. Франко, Л. Українка і багато інших. Вони будять націю до нового життя і нової боротьби. Збуджений зі сну народ починає наново жити. Організуються різні українські організації — культурно-освітні, господарські, політичні і спортивно-військові; відновлюється традиція збройної боротьби, твориться легіон українських Січових Стрільців, що дає початок Українській Галицькій Армії. Твориться Українська Армія, яка своєю витривалістю і відвагою дає докази невмеручості української нації. Хоч Україна покривається свіжими могилами, але ця боротьба не припиняється. Вона ведеться на Закарпатті в 1938 — 39 рр. на західно-українських землях в 1939 — 40 рр. Вона поширюється далі на всіх українських землях 1941 р. і продовжується аж до наших днів. Її провадили Український Легіон, Українська Дивізія; її веде і провадить далі Українська Повстанча Армія. Однак ця боротьба вимагала і вимагає багато жертв. Чому саме так ба-

гато жертв, а так мало успіхів у цій боротьбі? Я не маю заміру давати тут історичного перегляду подій, які до цього довели, а також звертати уваги на теперішнє положення, але хочу взяти до уваги психологічні причини — хибі української душі, які спричиняють наші неуспіхи та дуже часто нівечать навіть найкращі почини краших синів України. Ті хибі української душі часом більше ніж зовнішні вороги поневолюють нас. Вони виявляються там, де українцям доводиться жити більшою кількістю, разом, як ось, наприклад, нам, у таборі.

Ось ті гріхи, що через них нам тяжко здобути нашу національну волю, національне і особисте щастя, і завдяки яким український народ, "мов паралітик той на роздоріжжі, людським презирством, ніби струпом, вкритий" і є рабом та погноєм чужинців.

Першою дуже шкідливою хибою української вдачі є занадто вибуялий індивідуалізм і сваволя. Майже кожний думає по — своєму, хотів би робити все по своїй волі, а не підпорядковувати волю вищим інтересам спільноти — нації. Тут власне криється дуже важлива хіба, а проявляється вона головне тоді, коли самим українцям доводиться порадкувати своїм збірним життям. Цей вибуялий індивідуалізм був в минулому і в новіших часах причиною розбиття на різні групи, що взаємно себе в жадливий та брутальний спосіб поборюють. Через такий стан у нашому суспільному житті нас уважають чужинці нездібними до організації свого самостійного життя, а також, що ми мусимо слухати лише когось чужого. На жаль, дійсно на протязі століть під чужою владою, чужим кнутом ми привичкались до цього і ліпше шануємо чужинця, чужу владу, чужих старшин, ніж своїх українських старшин і свій український провід.

Дуже зближеною до вибуялого індивідуалізму є теж досить буйна, часом ніким не оправдана амбіція. Ця особиста амбіція приводила часто нас до бунту проти своїх провідників і також доводила до різних конфліктів, роздорів та спричинилася до нещастя нашої батьківщини і її спільноти.

Однак з важливих хиб є також і брак відваги виявляти у очі чужі блуди, натомість маємо відвагу заочно обговорювати і критикувати. Не маємо теж відваги висловлювати відверто свої власні думки.

За час чужої окупації ми навчилися ухилитися від законів та не шанувати державного майна. Зродилася і закорінилася у багатьох із нас жадоба до чужої власності. Про кожного ми навчилися думати власними переконаннями і з того повстає підозріння і недовіра супроти інших.

Дуже погані наслідки в суспільному і навіть

товариському житті має вкорінену в нас неточність. Мало які сходи або імпрези починаються в нас у точно означеному часі. У інших народів, наприклад, англійців, з приповідки, що "краще на годину скоріше прийти, ніж на одну хвилину пізніше". Цю приповідку ми повинні добре запам'ятати.

Багато лиха для нас приносить недотримання даного слова і обіцянки.

Дальшою недоброю нашою прикметою є лінивість. Ми можемо і добре працювати, але тоді, як нас до цього змушують інші. Власної ініціативи і волі до праці у нас мало. Ми звикли вважати працю, як якийсь тягар, або кару, а не як конечну життєву потребу, що робить життя змістовним, приємним і щасливим. Ми не так відносимось до праці, як писав наш великий поет Іван Франко:

"Лиш в праці виробляється сила.

Лиш праця світ таким, як створила,

Лиш в праці твора і для праці жить."

Багато з нас не шукає в праці розради, а при звичайнось думати про легке життя, про "ковбасу та чарку", не зупиняючись над тим, в який спосіб це досягнути.

пор. о. КОРДУВА

В пам'ять СВ. МИКОЛАЯ

З якою великою тугою і нетерпеливістю очікували ми, будучи ще дітьми, того дня, коли після нашого обряду припадала пам'ять св.отця Миколая - архієпископа Мир Ликийського чудотворця. День св.Миколая - це день дарунків, віхи для мільонів дітей і навіть дорослих. Пригадуючи ці миколаївські дні, ще сьогодні навіть у нас, старших людей, робиться якимось так мило на серці, мимо нашої волі в нашій уяві пересувається рік за роком. Бачимо себе ще малими дітьми, як ми в навечері св.Миколая довго не могли заснути в очікуванні того небесного посланця, що мав нам вложити під подушку різні віхи, у вигляді різних солодощів і забавок. Скільки погідно віхи і радості було, коли ми, проснувшись зі сну, всували руку під подушку і знаходили там так довго очікувані небесні дарунки. Весь день радість, сміх і безмежна дитяча вдячність отцю Миколаю, що й наслідки так відчуває людина до глибокої старости. І тому не дивно, що пам'ять і особа отця Миколая така популярна серед цілого українського народу. Як нема ні одної Церкви на цій нашій українській землі, де не було б ікони Пресвятої Богородиці - Цариці Русі-України, так само нема ні одної церкви на Україні, де не було б ікони св.Миколая. Побожний український народ пізнав та відчув серцем, де його щастя, сила і поміч. Ніякий інший народ не може похвалитися тим, що він вже за 50 літ після прийняття християнства посвятився весь під проводом своїх провідників опіці Пресвятої Богородиці, проголошуючи її своєю Володаркою, та отця Миколая, як безпосереднього свого посередника між Марією і українським народом. Це зробив наш нарід під проводом князя Ярослава Мудрого ІоЗ'р. І не помилився народ України! Не помилились князі, бояри та інші хоробрі воїни, отець Миколай старався допомогати в ріжний спосіб, як поодиноким людям, так цілому народові. Про це свідчить ріжна допомога, яку давав св.Миколай українському народу на протязі довгих століть. Отець Миколай охороняв цілий народ перед ріжними ерисями і формальною схизмою. Як відомо, коли Греція вже давно порвала звязки з католицькою церквою, церква на Україні ще довгі часи дуже сильно зберігала свою єдність. Доказом цього є свято перенесення моші Великого Чудотворця, св.отця Миколая до італійського міста Барі. Це свято, що його поручив святкувати Папа Урбан II, не відбулося ані в Греції, ані в Росії, а тільки на Україні і це свідчить про приналежність нашого народу до правдивої Христової церкви.

Життя св.отця Миколая є гідним взірцем до наслідування, ось як описує "житіє Святих" особу отця Миколая.

"Ставши священником, св.Миколай старався про всі чесноти, потрібні побожному чоловікові. Життя його було невинне, а думки чисті, руки - милосердні, а серце - наскрізь перейняте любов'ю. Молитва, піст і читання Св.Письма були його улюбленим заняттям. У поводженні з другими він був покірний. Одним словом, це був Ангел в людському тілі. По смерті своїх родичів роздав залишений ними маєток тим, котрі потребували. При тому давав так, доби "не знала лівця, що дає правця". ось такі прикмети духа посідав св.Миколай."

Ми запальємося скоро до якогось діла, але бракує нам сильної волі і витривалости довести свої плани та задуми до кінця. Хворіємо на так званий "солом'яний вогонь". Це видно навіть у таборі, де було дуже багато охочих учитися на ріжних курсах, але мало виявляє охоту їх закінчити. Значну шкоду у суспільному житті приносить також фаміліїстність і протекційність, бо при висуванні люде на провідні становища не керуємось факховістю та знанням даної людини, лише знаомством та іншими поглядами.

Можна торкнутися ще багато інших гріхів нашого народу, які у великій мірі спричинилися до того, що ми на довгі віки стали рабами і погноєм чужих народів.

Тому треба нам конечно не лише себе пізнати, але також пізнати своїх ближніх, коли хочемо стати вільними громадянами на своїй рідній землі. В противному разі, годі буде нам здійснити наш національний ідеал - збудувати свою власну державу. Нехай ці думки не будуть лише згадкою, але товчком до безупинної праці над собою, щоб як слід вшанувати пам'ять наших героїв та здійснити їхні на святіші ідеали.

Я хочу ще пригадати, звідки взялась традиція таємної роздачі дарунків з нагоди свята св.Миколая

В місті Патарі жив колись заможний чоловік, який згодом дуже зубожів. Він мав три дорослі дочки, а тут тиснула біда. В тому своєму горі задумав нещасливий батько пустити всі три дочки на розпуть, щоб тим способом рятувати себе і свою родину від голодної смерті. Довідавшись про це св.Миколай, тихцем вночі підкинув кризь відчинене вікно тому чоловікові стільки грошей, скільки потрібно було йому, щоб можна було прожити якийсь час і мати змогу вивінувати бодай одну дочку. Побачивши рано гроші, щасливий отець не знав з радості, що робити. Він пригадав свої свої нечестиві заміри, і, шире догадуючись, що Господь не опустив його, каючись. В скорому часі віддалася його перша донька. Почувши про це, св.Миколай сердечно утишився і іншим разом зайшов в ніч тихцем і підкинув ту саму кількість грошей, що перший раз. Батько знову дуже втішився, бо мав тепер змогу і другу доньку вивінувати. Святий Миколай пам'ятав і про третю доньку. І знову за старим звичаєм підкрився тихцем під дім і кинув у вікно віно для останньої доньки. Коли св.Миколай підкидав гроші, його підглянув той чоловік і, вибігши за ним, догнав і упав йому до ніг, дякуючи зі слезами в очах за всі ті добродієства, які подав йому св.Миколай. На вічну згадку того благородного вчинку залишилась традиція в день, присвячений св.Миколаю, роздавати таємно дарунки.

ми тех не забуваймо про св.Миколая в теперішньому нашому горі і журбі. Просім, щоби він обдарував нас і цілий український народ найбільшим даром, а саме - Соборною, Вільною Україною. Отець Миколай добрий для нас. Це знає вже найменша українська дитина. Тому і склав український народ пісню в честь св.Миколая:

"О хто - хто Миколаю любить,
О хто - хто Миколаю служить,
Тому, святий Миколаю,
На всякий час помагай -
Миколаю."

Іван Савчур.

МИКОЛАЇВСЬКЕ.

Мов кров, сонця в рожевому тумані
Із потемків... Довкола багряні...
Мальються пороші, Білі сани
Кудись потяг баский вороний кінь.

Це ідеш Ти до нас, Микола, в гості -
Несеться пах Твоїх небесних мир.
-Упав Тобі сніжаний білий простір,
Хмарки ідуть, мов, змучившись, ясир.

Яку красу землі убогий дав Ти,
Радіє все, у кожному куті -
Вітри летять, мов човна Аргонатів
У далечі по руна золоті.

Гей, ідеш Ти з дарунками, Микола,
Скрипить, рипить сереновий сніжок,
Догукався розжевенілий молот,
Розсілавши до тисячі зірок...

7

ВУЛІ

Чорним вороном налетіла на одне еспанське місто холодна ніч. Різкий вітер ішов на герці з духом шалючої революції. Пружинь воєнних дій давно загнала в кімнати ще деяких мешканців міста. На піврозваленому ратуші вибила протяжно восьма година. Від часу до часу заваленими вулицями міста вистукували тверді вояцькі кроки. Роздзявленими ротиками божевільно реготались комини кам'яниць до недосяжних, здається, щасливих зірок. Була жадіба така по кожних боях мала передишка. Що раз - темніше. Вулицями міста пролетіли химерні духи, шукаючи за одним хоч домою з світлом, в якому могли б запалити свої каганчики та почати звичайний нічний танець, який люди прозвали "блудними вогниками". О застя! Знайшли. На передмісті, у напіврозвалених кам'яницях, продираючись крізь заслонене полотнищем вікно ледве помітне світло. Нутро кам'яниці наповняло тепле повітря, огріте віддишками більшої групи вояків, які розложені рядком на долівці пошарпаного коридора відпочивали по трудах в камяносолодкому сні. В одному кінці коридора, біля вікна, блимала свічка. Вона кидала слабе світло на обличчя середнього віку сотника, який схилено вглубився в писання вже до половини доведеного листа, початок якого звучав:

- "Дорога Знайома! Вже довгий час з незалежних від нас причин ми не переписувалися. Химерна доля кидала мене дорогами шалючої революції. Шілий ряд переживань різнородних подій не дали мені навіть змоги поробити записок. Однак сьогодні якраз сталась подія, яку я рішив записати і переслати Вам, сподіваючись, що вона принесе багато користі для Вас і Ваших земляків в формуванні деяких подій своєї історії. Думаю, що більш Вас, який мені так пригадується, я почасті улекшу. Перед описом самої події я змушений відтворити давно вже минулі хвилини, пережиті з Вами, бо вони відразу будуть на крадім вступом до неї."

Перед очі виринає картина першої нашої стрічі. Чи знаєте, якою дивною та справді характерною була ця зустріч? На сходах університету у Парижі звернув я на Вас свою увагу. По першій розмові з Вами, і то в еспанській мові, якою Ви добре володіли, я переконався, що Ви є дочкою української нації про яку я так мало знаю. Це було точно десять літ тому. В дальшому ми часто стрічались і звичайною широким виміном думок я не тільки довідався багато про Вас і Ваш народ, але поступово розятривалась у моєму серці іскорка любови, яка зродилась уже при першій стрічі. Ви відносились до мене зрівноважено, хоч надзвичайно ввічливо, що мало питома звичка інших народів. У своїх розмовах Ви більше звертали увагу на трагічне положення свого народу, як самі на себе, на незавидний спосіб життя та студії на еміграції. За це Ви мені ще більше подобалися. Аж ось нас що раз більше співжитих застукала пам'ятна подія 26. травня 1926 р. Тут я хочу відзеркалити її на те, бо вона має багато спільного з фактом, який прикував мене до писання цього листа.

Як пригадую собі, спішився я в той час і мимоволі проходив вулицю, де сталась ця подія. З закутку виходив один старший чоловік та прямував вулицю в ту саму сторону, що й я, може у віддалі яких десять кроків. Нагло залунав стріл. Я кинувся в цьому напрямку і стрінувся віч - на - віч з рябим обличчям людини, який, втікаючи, налетів просто на мене. Я зрозумів усе. Це був вбивник. І хоч як старався я зловити його, однак несподівана хвиля людей, яка зуміла вже прибігти на місце замаха, помалу, мимо мого крику, розлучила мене з вбивником до того степеня, що я стратив його з очей. Однак його обличчя гострим рильцем врізалось у мою пам'ять. Пізніше, як прийшов я до Вашого помешкання, застав я Вас сильно зворушеною. Голосом людини, яка переживає страшний момент, Ви розповіли мені про те, що перед кількома хвилинами згинув Ваш славний отаман Симон Петлюра, Ваш біль і Ваші переживання розумів я добре. В той час терпів я так само, як Ви.

Десять років минуло від тієї хвилини. Я розлучився з Вами, бо обов'язок супроти моєї нації примусив мене зголоситись добровільно до армії, яка в революційному зриві перебудовувала мою країну. І так занесли мене хвилі революції до міста Б. По коротких боях відбили ми червоних і, забезпечивши фронт мого відтинку, арештом моєї частини я розташувався відпочивати на передмісті в одному напіврозваленому домі. Змучені до краю мої люди звалились рядком на долівці коридора. Мене покликали на подвір'я, де привели коло десять полонених, яких знайшли в місті. Ось і сумерки впаде на місто. Я вийшов на подвір'я. Полонених сформовано в ряд, і я, полагодивши деякі формальності, хотів собі теж відійти, однак мені звернули увагу ще на кількох, які ранені лежали під муром кам'яниці. Я наблизився. О диво! Обличчя одного здається мені було знане. Перебігаючи в думках ряд знакомостей, якась дивна сила навела мені думку про Париж. Дивним збігом обставин зродилось в думках обличчя з 26. травня. Так, справді. Придивляюся ближче, і страшний дух пимісти починає розпалювати моє серце. Свічу сірник, придивляюся ще краще. Так, це саме рябе обличчя вбивці. Не думавши довго, механічно вириваю з кавбура пістоль, для певности ладую йому просто в чоло одну по одній цілий магазин - сім куль. Так! Цим здається мені фактом улекшу я Ваш біль, Дорога Знайома, який, напевно, тліє ще до сьогодні у Ваших грудях. Хоч не знаю, чи вдасться мені передати Вам цього листа, однак вірю, що ця сама дивна сила, яка повела мою руку до пістолі, зуміє допровадити і це вістку до Вас...

Перестав писати сотник. Вдивився на хвилину в полум'я свічки, яке гойдалось у одну, то в другу сторону під впливом хвилі вітру, що проривалась крізь плотнище та дроганнями немов шептала: "Сім куль, сім куль....."

за Д. Донцовим переповів Світоц.

Б. БОРА

ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ

У ночі летять ешолони до ранку,
Розривають їм стіни пісні -
Це стрільці вертають назустріч світанку,
Вертають до батька, рідні...

У ночі летять ешолони, мов змії,
Виривають в далеч пісні,
Їм ввічі сміються веселі надії,
Мама і дівчата в вікні.

У ночі летять ешолони до сходу.
Всиди тиша і зорі вгорі...
Чому ж не радіють, причинними ходять
Дівчата, батьки, матері?

Не їх це сини повертають із бою.
Не вони! Не вони! Не вони!...
Пішли на скитання, прокляті судьбою,
Орли, непокірні сини.

Із ночі летять ешолони до ранку...
Ех! Не ждїть на синів, матері!
Дівчата! Не плачте в садах до світанку
І ви, ясні зорі, вгорі!

Ще вернуться в п'янім весни поцілунку
За тиждень, за місяць, за рік!..

З ініціативи Студентської Громади тепер щотижня у нашому таборі відбуваються літературні вечори. Завданням цих літературних вечорів є обговорити окремі твори таборових поетів та прозаїків і на основі цього обговорення накреслити їм дороговкази на дальшому творчому шляху. З цим завданням можна справитись лише при умові, коли ми до цього будемо наперед добре підготовлені. Але, на жаль, організація літературних вечорів та їх проведення на практиці мають ряд недоліків. На основних з них я хочу тут коротко зупинитися.

По-перше, щоб робити свій висновок про який небудь літературний твір, треба перед тим мати нагоду добре простудіювати його текст. На першому і другому літературному вечорі присутні не мали цієї нагоди, і в наслідок цього їх активність була мала. Це явище можуть двоєко пояснити автори даних творів, а саме: або їхні твори нічого не варті і незрозумілі, а звідси може виникнути думка: "Не трать, куме, сили - опускайся на дно", або, що в них все гаразд, а тому можна спочивати на лаврах. Але в дійсності справа стоїть гірше. Людей, яких заслужено можна було б назвати словом "письменники", серед нас, таборовиків, нема, а є лише початкувачі поети та прозаїки, які, при умові впертої і настирливої праці над собою, подають надію, що колись виб'ються в ряди справжніх творців художнього слова. Їм треба наслідувати приклад життя та творчості видатних письменників, які, маючи за собою кількадесятків років праці на літературній ниві і багато написаних творів, не склали рук і до кінця вперто працювали над об'єктом своїх літературних праць та вивчали твори геніїв світової слави.

Критичні виступи окремих осіб на літературних вечорах були зовсім не підготовлені. Про це свідчать слова одного з виступаючих про те, що не обов'язково треба писати такою мовою, щоб її розуміли маси. У присутніх з'являється питання: "А хто ж мусить розуміти ці твори?" Літературних критиків у справжньому розумінні цього слова у нас теж нема, але є співробітники редакції газет, викладачі мови та літератури середніх шкіл і здорово думаччі читачі. До критики слід підходити досить обережно і об'єктивно. Критикуючи літературний твір, не треба звертати увагу на особу його автора: чи це старшина, чи звичайний стрілець, професор, чи гімназист, "сват - брат", чи зовсім незнайома особа. Немає більшої шкоди для автора, коли ми, замилуючи хибі, підносимо його творчість до оребля слави.

І, нарешті, третім недоліком літературних вечорів є те, що в них бувають відхилення від розв'язу-

вання наперед намічених питань. Візьмим для прикладу другий літературний вечір. Хоч основним питанням його було - поезія Б. Бори, на ньому виступає один пан і, відхилившись від теми, починає критикувати таборову пресу, а зокрема газету "Батьківщина". Цією промовою він зробив дві шкоди - поперше, відвернув увагу присутніх від основного питання, і, подруге, його "лиття помийв на голову" редакції нашої газети зовсім безпідставне і ніким не обгрунтоване.

Я думаю, що керівники літературних вечорів звернуть увагу на мої зауваження і їх у майбутньому усунуть. Лише при умові підготовленого умілого проведення літературних вечорів вони дадуть велику користь початкувачим авторам і допоможуть їм вибитися в ряди видатних українських письменників.

М. Вірний

"Синку любий, - гукала матуся,
На відро та води принеси,
Та скоріше іди. Не барися,
А приніси, травички квоси". -

Я пішов у зелені садочок,
Де криниця стояла мала,
Біля неї із квітів віночок
Семилітня сестричка плела.

Я, принісши водички до хати,
Та узявши у руки косу,
В степ пішов, щоб трави накосити,
Йшов, збиваючи ранню росу.

Вітер бавився любо з травою,
Сяла в сонячній сьвітлі трава,
Степ безкраїй вітався зі мною,
І сміялась краса степова.

Я на неї з любов'ю дивився,
Та від шастя, мов п'яний, упав,
І від сну я тоді пробудився...
На чужині, у буді я спав.

Дивний сон у таборі приснився,
Хоч не вірю я чудам земним,
На Україну я ще повернуся
І вклонюся просторам ясним.

таборові автописі

останньо, так довго плеканий в думках прихильників муз, започаткував свою діяльність одина з важливих гадзей мистецтва - таборовий театр. За ініціативою п. інж. Руденського та п. судді Вербиця приступлено до організації театру. Перш за все проведено реєстрацію всіх тих, що працювали вже раніше в ділянці театального мистецтва, як рівно ж і тих, які бажали б працювати тепер в таборовому театрі. Група ініціаторів справді фахово започаткувала свою діяльність. Уже протягом першого тижня зголосилось 50 людей. Деякі з них працювали від 5 до 15 років в театрах Галичини та Придніпрянщини. 4. грудня відбулося перше засідання групи ініціаторів, на яке прибув комендант табору, сот. Яськевич. За проєктом ініціаторів вибрано та затверджено дирекцію таборового театру. При кінці засідання сот. Яськевич, розуміючи вагу започаткованої діяльності важливої галузі мистецтва, згодився допомогти, як морально, так і матеріально в розвитку театру.

Перші інформаційні сходини відбулися 9. 12. 45. На сходини прибули всі зареєстровані та очоціли любили сцени. По коротких вказівках хор. Ягушка та хор. Вербицького головний режисер приступив до малої перевірки людей, маючи на думці сконструювати освітний та мистецький рівень присутніх. Праця в повному

розгарі набирає щораз ширшого розмаху. Дальшу перевірку проведено 11. 12. 45. Заходом дирекції при тісній співпраці з командою табору дотепер започатковано будову театального приміщення. Рівнож праця в напрямку забезпечення сцени відповідним освітленням та декораціями в повному розгарі. На самому початку діяльності театру є замітна шира співпраця панів - хор. Федюка, інж. Руденського та управи ремісничого цеху. В перший репертуар новозаложенного театру входить зв'язана з відкриттям театального будинку "Різдвяна мелодія" включно з веселою ревією, яка проєктується уже на перший день Різдвяних свят Рівночасно закликається всіх таборовиків, котрим не байдужа справа театального мистецтва, до тісної співпраці з дирекцією театру. Віримо, що започаткована праця знайде зрозуміння та добрий відгук в таборі.

Подав Світоч

7. 12. хор під управою хор. Гуміловича відспівав концерт у Червії. У концерті вперше брали участь наші танцюристи під керівництвом п. Кушніренка. Концерт захопив публіку. По закінченні концерту німецьким полковником сердечно подякував виконавцям, кажучи, що цей вечір повинен лишитися у пам'яті публіки, бо в словах української пісні відчувається велика любов до батьківщини та великий патріотизм.

11.12.45 відповіли ті самі хористи концерт у Мірамаре, який пройшов з певним успіхом.

12.12.45 відбувся концерт у Річоне, де співав перший раз квартет. Наші дівчата були захоплені рідними піснями, так що в багатьох можна було бачити сльози у очах.

13.12.45 концерт хору хор. Гуміловича був переданий через гучномовець, а 12.12.45 був переданий концерт джас - капелі під управою П. Головацького, які викликали велике задоволення та симпатію серед слухачів.

9.12.45 відбулася дискусія над позитивними і негативними сторонами нашої таборової преси-(часописів; -"Батьківщина"-,-"Життя в таборі"-,-"Юнацький зрив"

-"Наша мета"- і-"Оса"-). Дискусія, якої метою було поліпшення нашої преси, була незвичайно оживленою. Продовження дискусії відбулося ввечері другого дня. Вислідом цієї дискусії була постановка, що в таборі мають виходити чотири часописи, а саме: інформативно-ідеологічна, літературно-наукова, гумористична, а, крім цього, -"Юнацький зрив"-.

12.12.45 команда нашого табору одержала лист від англійського бригадіера Б'юка слідуючого змісту: -"Я бажаю подякувати Вам і ремісникам за дійсно дуже гарно вирізьблену касетку, яку Ви мені подарували. Я буду її завжди держати і пам'ятати про ті зусилля, які Ви зробили для свого власного добра і для науки продовж 1945 року."

З ТЕМНИХ

Що оповідає син Вінстона Черчілля про Росію.

- "Дейлі Телеграф"- помістив статтю сина бувшого прем'єра Англії Рандольфа Черчілля, який був у часі війни особистим представником Вінстона Черчілля при Тіто. Стаття під назвою "Сьогоднішня Росія" є кореспонденцією з Росії, де автор описує свої враження з перебування в Росії.

Обговорюючи питання преси, він підкреслює, що ситуація закордонної преси у Москві є безвідлюдною. Кожний кореспондент мусить поборювати шалені перешкоди при добутті інформації, а ще більш труднощі є з цензурою. Рандольф Черчілль додає, що одну з його статей цензор відкинув цілком. У згаданій статті автор описував політичну структуру совітів. Він описує, що Росією фактично кермує найвища рада та рада народних комісарів. В дійсності є інакше. Держава опирається на комуністичну партію, яка нараховує 6 мільйонів членів. Мозгом партії є "Політбюро", що складається з тринадцяти осіб, які становлять собою правдивий уряд і репрезентують владу.

Персональний склад "Політбюро" не змінявся від червня 1941р. Члени "Політбюро", а не представники армії, назначають еventуальних наслідників Сталіна. Імена цих людей відносно їх ролі і впливу такі: Сталін, Жданов, Меленков, Берія, Андрєєв, Молотов, Мікоян, Каганович, Хрушов, Вознесенський, Ворошилов, Калінін і Шверник.

Жданов і Андрєєв є секретарями центрального комітету партії, отже заступниками Сталіна, який є генеральним секретарем. Берія є керівником НКВД. Друга стаття Рандольфа Черчілля, яка була скорочена совітською цензурою, описує поставу Росії до західних країн. Автор статті підкреслює, що совітські політичні кола одностайно виступають проти міністра Бевіна, уважаючи його за ... реакціонера, натомість дуже хвалять бувшого міністра Ідена.

Вони вважають, що Бевін, як провідник професійних спілок, виступає проти участі і впливу комуністів у них. Він викликав знеохочення до комуністів. В Москві пригадують, що Бевін від 1941р. ніколи не прийняв запрошення до амбасаді совітської в Лондоні.

Іншою причиною невдоволення совітів із Заходу є атомова бомба. У Москві є думки, що Америка хоронить таємницю атомової бомби, щоб тим самим мати змогу вжити її для капіталістичних цілей.

Справа видачі горожан Балтійських країн покищо неактуальна.

(АПВ - 8.12.45). У зв'язку з рішенням шведського уряду відносно видачі горожан балтійських країн совітам, англійський тижневик-"Тайм ент Тіде"- пише: "Шведи здають собі докладно справу, що біженці з балтійських країн уважають поворот під совітську окупацію за катастрофу для себе. Постанова про видачу 150 горожан балтійських країн, які прибули до Швеції в німецькій уніформі, викликала хвилю сорому і незадоволення у країні. Велике число військових, духовенства, університети і інші поважні організації проголосили протест проти такого поступування і закидають, що така поведінка є протівна шведській гостинності і тих засад гуманності, які є джерелом народної гордості Швеції. В тій справі надіслано багато заяв до короля Густава. Міністр Бевін заявив, що Швеція не запитувала Англії про видачу 2 % німецьких вояків до Росії. Видача тих осіб є покищо неактуальна, бо після голодівки, що її провели біженці на знак протесту, всі вони перебувають у шпиталях.

Оповідання очевидців про совітський "рай".

Ми уже не раз мали нагоду переконатися, якими великими прихильниками совітського "раю" були італійці. Та прихильність ще збільшувалась, а ціло серпів з молотами на будинках зростало до того часу, доки не повернулися з Росії італійські полонені, які все оповіли та описали в часописах. Польська газета, АПВ з 5 і 6 12.ц.р. подає, на підставі італійських газет, що коли італійці, які повернулися з Росії, запитували про своїх свояків, чи знайомих, чому вони ще не вернулися і коли вернутись, то вони відповідали: -"Прощу не тратити надії, ..., але... але ви то зрозумієте... було нас двісті тисяч, з того числа 120 000 полонених, але коли уже виїжджали з Росії, то загинилося в живих лише 20 тисяч".

Інші оповідають про причини зменшення цього числа, а саме: багато згинуло з голоду, холоду, з хвороб, багато загинуло під час маршів до концтаборів. Працювали по десять годин на день на фабриках і одержували на добу 600 грам чорного, кислого хліба та два рази супу.

Один італієць Сантієро оповідає про страшні страждання під час маршів: -"Одного дня я упав на землю, навіть не знаючи і коли, але в одній хвилині я відчув руку, що хотіла здерти з мене плащ. На даху, хтось вдарив мене в голову, і я очунаю і помандрував далі. З мого транспорту згинуло сто людей. Щоби заспокоїти голод і спрагу, ми їли замерзлий сніг, а тому розпочалася сильна епідемія тифу та червінки. Ранених і тих, хто не міг їти, забивали. Це саме робили із хворими в шпиталях."

Сантієро оповідає також свою подорож в полізді: -"В Калачу посадили нас по 50 - 60 осіб до звичайних товарних вагонів. Подорож в цих умовах тривало 20 днів. Двері відкривали лише один раз на день, щоб дати трохи хліба, сухої риби і дещо цукру. Знесилені і хворі лежали на землі, нічого їли і умирали. Трупам ми клали під стіну вагона і тому, що ми були цілковито замкнені, полагоджували на них свої природні потреби. Я знаю, що це страшно, але не було іншої ради. Спрага виривала наші внутренності. Я сам признаюсь, що пив власну моч. Я лизав залізні ґрати вагону, на котрих замерзали сніг і льоду."

- "І ви не кричали?" запитує кореспондент Сантієро.

- "Чому ні, але совітські пости не чули, не хотіли розуміти, чи, може, мали щось інше в голові... Але не всі так тяжко бідили: були й такі, що краде урядилися, а це ті, що працювали на кухнях, по шпиталях, або записалися на курси антифашистської пропаганди. Декотрі з них стали "шпіцлями", а тому треба було їх добре берегти, щоби не замельдували, що ми є фашистами. Коли хтось не міг працювати, то казали, що він є фашист, хіба мав 39 ступенів гарячки. Коли іде про свободу слова, то не можна було нічого говорити проти комунізму, бо НКВД є страшне. Вистачить сказати одно слівце, щоби спинитися на Сибірі, де праця є багато тяжка. Різниця між комуністичною теорією і практикою є величезна... Коли в Росії спитати когось про щонебудь, то завжди можна було почути відповідь, -"Я цього не знаю, у нас цього нема, але в Москві..."

- "Чи комунізм може розвинутися також у Італії?" - спитався кореспондент одного, що повернувся зі совітського "раю".

- "Не знаю, чи всі італійці вже знають, що то є комунізм, але нехай прийдуть до нас, то ми вже знаємо, що їм відповісти."

Автор статті згадує, що до табору поворотців увійшов він разом з одним комуністом, який дуже довго з ними розмовляв і мовчки вийшов...

Ось чому італійці поздирали вже серпи і молоти з мурів та поступово приходять до розуму...

Міністер Бернес і Етлі не втрачають надії.

(АПВ-7.12.45.) На конференції преси міністер Бернес заявив, що деякі чинники фальшиво зрозуміли заяву президента Трумана відносно зустрічі "великої трійки".

— Президент Труман, — каже Бернес, — сказав мені особисто, що йому розходилося головне про зустріч з прем'єром Етлі і Сталіним. Однак він не є противний конференції міністрів закордонних справ п'яти великих держав.

— міністер Бернес заявив від себе, що він не бачить, в який це спосіб організація Зєднаних Націй схоже опрацювати трактати мира, міністер Бернес все ж таки має надію, що мирна конференція, яку запропонує вала Америка, відбудеться.

Також Етлі заявив на пресовій конференції, що хоч війна вже закінчилася, то мимо того, є багато підозрін і непорозумін. Він сказав: — "Хочемо, щоб світло зрозуміння сіяло у вікнах наших домі, і щоб ми всі мали переконання, що ми є всі однакові. маємо ті самі надії, боязні, потреби і симпатії, що ми є такими самими людьми." —

Далі прем'єр Етлі заявив, що найтісніша приязнь Зєднаних Держав північної Америки з Великою Британією не є загрозою для інших народів.

30 німецьких заводів розділено між альянтів.

(Ю.Дж.) Альянтська Контрольна Рада в Берліні винеє рішення про вивіз фабричних машин і уряджен із 30 найбільших німецьких заводів до альянтських країн, як відшкодування.

7 фабрик має відійти до Сєвітського Союзу, останні 23 будуть розділені між іншими альянтами. Найбільша з них фабрика кулькових ложисек в Швайнфурті буде поділена на всіх альянтів. В загальній вартості 47,8 % дістане Сєвітський Союз і Польща, а 52,2 % — інші країни.

металургічні заводи Круппа в Борбеку (Гурська обл.), що призначені до вивозу, дістає Сєвітський Союз і Польща, а судно — будівельні фабрики Блома і Васа в Гамбурзі — інші альянти.

Відносно фабрик Круппа в Ессєні нема ще остаточного рішення.

Цивільна адміністрація в Американській окупаційній зоні Німеччини цілком переходить в руки німців.

(Ю.Дж.) Американська Інформаційна Служба подає до відома, що американські військові власті в Німеччині передадуть з 1 січня 1946 р. цілу цивільну адміністрацію в Американській окупаційній зоні разом з найвищими адміністративними урядами цілком в руки німців.

Американці триматимуть тільки контролю і будуть назначати загальні напрями, які провінційні уряди будуть перепроводжувати в життя самостійно при допомозі свого адміністративного апарату.

Ця зміна уможливить значне зменшення американського персоналу, затруненого тепер у Американській зоні.

Американська Інформаційна Служба додає, що в новій системі управління німецька адміністрація буде відповідати за прохарчування, опалення і інші життєві потреби населення.

Військовий Американський уряд буде втрутати в функції німецької адміністрації, хіба щоб вони противилися вимогам політики, яку вона має провадити.

Новий отруйний газ.

(Ю.Дж.12.12.45.) Військові знавці виступали перед сенатом Комітету Військових Справ Америки з заявою, що німці винайшли під час війни отруйний газ, який є найстрашніший з усіх знахих дотепер отруйних газів і перед яким не можна охоронитися жодною протигазовою маскою. Цей газ випробовували німці у концентранційних таборах.

Війна на спортивній площі.

(Ю.Дж.12.12.45.) По футбольному матчу у Фльоренції між репрезентаціями Фльоренції і Неаполі, що закінчився перемогою гостей, дійшло до правдивої війни між спортовими запаленцями, у висліді якої тяжко ранено дванадцять поліціантів і п'ятдесят во-

яків. По кінцевім свистку судді товпа Фльорентійців вибігла на площу й кинулася на неаполітанців, які вийняли ножі і револьвери. Поліція старалася запобігти бійці, але товпа тоді кинулася на неї. Неаполітанцям вдалося при допомозі поліції добитися до гардероби, де вони забарикадувалися й боронилися проти атак розлжчених господарів, аж поки не надійшли заалармовані поліційні відділи й звільнили їх від облоги.

Хвиля злочинів у Англії і Америці.

(Ю.Дж.12.12.45.) В останньому часі сильно зросли по цілій Англії випадки злочину і бандитизму так, що Бритійська поліція звернулася з закликом до всіх чоловіків, жінок і дітей, щоб допомогти їй поборювати цей грізний стан, що загрожує спокоеві горожан.

У Лєондоні організовано тимчасові добровільні поліційні відділи, що заступають правдиву поліцію, яка тепер цілкомито віддана для викриття злочинів і мусить вдень і вночі слідкувати за безпекою горожан.

Подібна хвиля злочинів дійшла теж і в Америці до небувалих розмірів. Керівник Американської Кримінальної Поліції заявив, що порушення права дійшло до такого розміру, що це трупно навіть собі уявити. Вже по закінченню війни більше як 6 мільйонів американців були арештовані і їм роблено відтиски пальців.

Перший сніг у Лєондоні.

(Ю.Дж.12.12.45.) У Лєондоні впав перший сніг, а разом з ним прийшов сильний мороз, що спричинив навіть утруднення транспортного руху.

Чи викрили нову атомову бомбу?

(АПВ-9.12.45.) Президент Труман заявив на пресовій конференції, що ходять чутки, що агенти мали вже викрасти таємницю атомової бомби, але не має ще певних доказів.

Один з найбільших французьких учених, що працює в закладах "Філіпса" у Аїдгофєн, др. Ф. Гейн заявив, що голандські учені напротязі одного року випродукують атомову бомбу.

Група американських знавців, котра відвідала заклад "Філіпса", а головне 250-тонновий "циклотрон", була заскочена величезними поступавами в ділянці досвідів над атомовою енергією.

Голандський "циклотрон" по своїй величині уступає лише модерному "циклотрону", що його під час війни збудували у Каліфорнії.

Підсекретар стану варшавської адміністрації А. Бирма, заявив, що атомові бомба не є вже таємницею одного народу. Росія здобула також атомову енергію.

Світ звертається до Москви.

(Ю.Дж.11.12.45.) Міністри закордонних справ Великої Британії, Америки і Росії мають стрінутися у Москві 15.12.45. Головною темою їх розмов буде поділ та контролю над атомовою енергією, щоб розвіяти підозріння, яке мала Росія щодо цієї справи.

Дипломатичний кореспондент Ройтера заявляє, що правдоподібно будуть обговорювати також слідуєчі питання: питання Далекого Сходу (контролю над Японією і закінчення мира), справа Персії, впливи ситуації в Китаю на міжнародні відносини і справа процедури у мирових договорах Європи.

Метою нарад у Москві є створити якнайбільш можливу атмосферу між великими державами і уможливити їм увійти в склад Головної Ради міжнародної організації,...

Кореспондент Ройтера із Москви висказує надію, що деякі ширі і практичні розмови повинні вяснити настрої між Великою Британією і Америкою з одної сторони, а Росією з другої сторони.

Не вертають так довго, як довго буде Тіто.

(АПВ-8.12.45.) Згідно з повідомленнями — "Дейлі Експрес" — 20 000 вояків і старшин югославської армії, серед них 47 генералів з шефом головного штабу відмовились повернутись до Югославії так довго, як довго буде радити там Тіто. Англійський уряд заявив, що не може змусити їх до повороту, а це тому, що розходиться тут про вояків, які борилися з німцями в Будапєшті.